

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

F Tipi cezaevleri ve tecritin yarattığı sorunlar, bu durumdan mahkumların nasıl olumsuz etkilendiği, sürdürülen tedman politikasının yarar sağlayıp sağlamadığı, cezaların infazında yasalardaki adaletsizliklerin saptanması konularında araştırma yapmak amacıyla Anayasanın 98'nci, İçtüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını dilerim. 03.12.2010

1-AKIN BİRDAL	DİYARBAKIR
2-SELAHATTİN DEMİRTAŞ	DİYARBAKIR
3-GÜLTAN KIŞANAK	DİYARBAKIR
4-AYLA AKAT ATA	BATMAN
5-BENĞİ YILDIZ	BATMAN
6-EMİNE AYNA	MARDİN
7-FATMA KURTULAN	VAN
8-HASİP KAPLAN	ŞIRNAK
9-HAMİT GEYLANİ	HAKKARİ
10-İBRAHİM BİNİCİ	ŞANLIURFA
11-M. NURİ YAMAN	MUŞ
12-MEHMET NEZİR KARABAŞ	BİTLİS
13-MEHMET UFUK URAS	İSTANBUL
14-OSMAN ÖZÇELİK	SİİRT
15-ÖZDAL ÜÇER	VAN
16-PERVİN BULDAN	İĞDIR
17-SEBAHAT TUNCEL	İSTANBUL
18-SEVAHİR BAYINDIR	ŞIRNAK
19-SIRRI SAKIK	MUŞ
20-ŞERAFETTİN HALİS	TUNCELİ

GEREKÇE

Türkiye'de çeşitli tiplerde 368 cezaevi bulunmaktadır. Bunlardan birisi de F Tipi cezaevleridir. 4966 kişi kapasiteli 13 F Tipi cezaevi bulunmaktadır.

F Tipi cezaevleri koğuş sisteminin uygun olmadığı gerekçesi ile gündeme gelmiştir. Ancak kullanılmaya başlanıldığı 2001 yılından bu yana sürekli sorun oluşturmuştur. Sorun F Tipinin tecride ve yalnızlaştırmaya dayalı bir ceza infaz sistemine dayanıyor olmasından kaynaklanmaktadır.

F Tipi hapisaneler 1 ve 3 kişilik hücrelerden oluşmaktadır. Tek kişilik hücrelerde kalan mahkumlar hiç kimseyle fiziki ve sosyal ilişki kuramamaktadırlar. Üç kişilik hücrede kalanlar ise aynı hücreyi paylaştıkları kişilerde başkasını görememektedir. Böylelikle mahkumlar diğer mahkumlardan ve dış dünyadan yalıtılmaktadır.

F Tipi cezaevlerindeki tecrit uygulamasının temel amacı tedman yani "iyileştirme"dir. Mahkumlar cezalarını çekmenin yanı sıra bir de iyileştirme programına tabi tutulmaktadır. 5275 sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yasanın 26/2 maddesi "hükümlü ceza infaz kurumunun güvenlik ve iyileştirme programlarına tam bir uyum göstermekle yükümlüdür" demektedir. Böylelikle çekilen cezaya bir başka ceza daha eklenmektedir.

Devlet eliyle sürdürülen bu uygulama insan hak ve özgürlüklerine aykırı bir durumdur. İnsanlık dışı uygulamalar 10 yıldan beri mahkumların tek ses duyurabildikleri açlık grevi, ölüm orucu gibi etkinliklerle protesto edilmiş, bu eylemlerde 130'dan fazla mahkum yaşamını yitirmiştir. Ancak sorunlar bitmemiş

aksine ağırlaşarak bu güne gelmiştir. Keyfi uygulamalar, tecrit koşullarını daha da ağırlaştırmaktadır.

Süren hak ihlalleri ile yalnızlaştırma ve tecrit uygulamalarına ilişkin basına yansıyan, mahkumların ve yakınlarının bildirdiği kimi örnekler şunlardır:

Ceza dışında "iyileştirme koşullarına" uyum göstermeyen mahkumlar cezaları dışında disiplin cezalarına çarptırılmaktadır. Bu durum tecritin koşullarını ağırlaştırmakta hatta tahliyeleri bile engellemektedir. Sincan F Tipinde, Ali Okuyucu adlı mahkumun tahliyesi disiplin cezası gerekçesi ile ertelenmiştir.

Benzer uygulamalar ağırlaştırılmış müebbet cezasına çarptırılmış mahkumlarda da görülmektedir. Örneğin, Muzaffer Öztürk'e 32 ay ziyaret 33 ay iletişim, Ali Gülmez'e 34 ay ziyaret, 20 ay iletişim, Ali Baba Arı'ya 34 ay ziyaret, 33 ay iletişim, Kemal Ayhan'a 32 ay ziyaret, 33 ay iletişim, Cihat Kaplan'a 25 ay ziyaret, 25 ay iletişim, Emin Alakuş'a 9 ay ziyaret, 8 ay iletişim yoksunluğu cezası verilmiştir.

Ali Öztürk adlı Vandan tedavi için gelen mahkum ise "sevkin Sincana çıktı" denerek geri gönderilmemektedir.

Sincan F Tipinde kalan Abdülsamet Çelik için "dışarıda tedavi edilmesi gerekir" diye hastanelerin verdiği raporlar Adli Tıp Kurumunca kabul edilmemektedir.

İzmir Kırıklar F Tipinde kalan Memduh Kılıç verem hastası olmasına karşın tedavisi engellenmektedir.

Sincan F Tipinde yeni atanan 1. müdür İsmail Gül'ün gelmesiyle birlikte işkence ve kötü muamele artmıştır. Tekirdağ ve Edirne F Tipi cezaevlerinde de yöneticilerin değişmesi ile birlikte dayak, işkence ve kötü muamele artmıştır.

5 kitap dışında kitap verilmemektedir.

Görüş süreleri çok kısadır. Açık görüşlerde yakınlarla kucaklaşma engellenmektedir. Görüş günlerinin "ayda 4 sefer" diye belirlenmesinden dolayı 5. haftaya denk gelen günde görüş yaptırılmamaktadır.

Hücre kapıları günde en fazla 1-2 saat açılmaktadır.

Gelen mektuplar haftada 1 gün verilmektedir. Giden mektuplarda haftada 2 gün toplanmaktadır.

Hapishaneye gidiş-gelişler son derece kötü koşullarda yapılmaktadır. Sağlığı yerinde olmayan mahkumlar için hastaneye gidiş ayrı bir eziyete dönüşmektedir.

Cezaevlerindeki sağlık hizmetleri ve doktor yetersizdir. Var olan doktorlarda mahkumlara hasta gibi yaklaşmamaktadır. Örneğin Sincan F Tipindeki doktor, hastaya hangi ilacın verilmesi gerektiğini eczacıya sormaktadır.

Kimi doktorlar mahkumları izinsiz tıbbi denek olarak kullanmaktadır

Sohbet hakkı için 45/1 sayılı genelge çıkarılmasına karşın uygulanmamaktadır.

Cam bardak, metal kaşık, çatal, cımbız verilmemektedir. Bunların yerine plastik verilmektedir.

F Tipi cezaevleri insan sesine karşı da tecrit edilmiştir. Metrelerce öteden musluktan akan suyun sesi duyulmakta ancak yan hücredeki mahkumun sesi ulaşmamaktadır.

Mahkumların aile ve yakınlarından uzak cezaevlerine konması nedeniyle görüşlerde zorluklar yaşanmaktadır.

Sevk isteyen mahkumlardan, üyesi olduğu örgütten ayrıldığına ilişkin bir belge vermeleri istenmektedir.

Çatıya tırmanabilecekleri gerekçesi ile kışın eldiven kullanılmasına izin verilmemektedir.

Kapalı cezaevleri dışında açık cezaevlerinde de baskı ve hak ihlalleri yaşanmaktadır. Örneğin Karaman Açık Cezaevinde üniversitede okumak isteyen mahkumların okula, sınavlara geliş gidişleri çeşitli gerekçelerle engellenmektedir. 2. Müdür Musa Kuraç ve Başmemur Hacı Nuh Erbaş mahkumlar üstünde baskı kurmakta, keyfi davranmaktadırlar.

Bu örnekler, Türkiye'nin taraf olduğu mahkumlara uygulanması gereken en az standart kuralları belirleyen uluslar arası sözleşmelere, ayrıca Adalet Bakanlığınca yayınlanan 45/1 sayılı genelgeye de aykırılık oluşturmaktadır. Bu tutum ve uygulamaların cezaevlerinde yeni sorunların yaşanmasına yol açacağı kesindir. Erzurum H tipi cezaevinde yaşananlar bunun habercisidir.

Bu nedenle F Tipi cezaevleri ve tecritin yarattığı sorunlar, bu durumdan mahkumların nasıl olumsuz etkilendiği, sürdürülen tedbir politikasının yarar sağlayıp sağlamadığı, cezaların infazında yasalardaki adaletsizliklerin saptanması konularında araştırma yapmak üzere bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını yerinde olacaktır.